

LITERA

AL PARTIDULUI NATIONAL TĂRĂnesc

a și Administrația:
Orăștie Str. Gh. Barițiu Nr. 1.

Apare săptămânal sub îngrijirea unui comitet de redacție.

Director: Dr. Alex. Herlea

ABONAMENTE:
pe 3 luni ... 30 lei — pe 6 luni ... 60 lei
pe 1 an ... 120 lei pentru Inst. și Aut. 500 lei
Pentru țărani 50 lei pe anul întreg.
Exemplarul 2 Lei.

Doi Dascăli

In lumea de azi avidă după îmbogațiri repezi, cu atât oamenii care și pretind dela societate mai mult decât merită și mai mult decât pot da prin capacitate sau puterea lor de muncă, nu putem să nu relevăm instalarea în două posturi de mare răspundere a doi dascăli, care și le-au cucerit prin muncă cinstită și perseverență.

Vorbesc de Alexiu David din Petroșeni și de Octavian Munteanu din Lupați.

Primul ales și confirmat președinte al organizației din plasa Petroșeni al partidului nostru, iar al doilea în postul de vice-președinte al aceleiași organizații.

Cine s'a interesat căt de căt de mișcarea culturală din județul Hunedoara, este imposibil să nu fi dat peste acea Monografie a Învățătorului, scrisă așa de frumos, de documentat și științific de Alexiu David. Munca pe care acest Învățător o depune de cărțiva anii pentru redactarea excelentei reviste „Plaiuri Hunedorene”, îl cinstește și pe dsa și tagma din care face parte.

Și iată cine nu cunoaște în Valea-Jiului pe omul cumpărat, care și-a îndeplinit cu atâtă demnitate atribuțiile avute într-o viață de luptă pe: Octavian Munteanu.

Puteau, acești doi Învățători, să-și încarce și ei podurile cu vagoanele de scanduri primite cadou dela Caps prin bunăvoie și protecția pă. Miocu, ca alți mulți intelectuali din Valea-Jiului.

Puteau ușor să se faroleze în ceata intelectualilor stipendiati sub diferite forme de hrăpărea soc. Petroșani.

Puteau să fie, să se retragă și comod între cei patru pări ai clasei de școală și să primească impăsibili la durerile atâtă muncitorii exploatați fără nici o milă, și la durele țărănilor așa de năcăjiți din acea Vale a Jiului.

Au preferat însă să fie politici și nu o politică oarecare ci o politică de sacrificiu, căci nu putem numi altfel lupta începută între și pentru cei umili și năcăjiți, contra impilației lor așa de puternici.

Iată de ce, azi, când în semn de recunoaștere a unei munci rodnice de ani de zile, sunt avansați comandanți pe cel mai greu front de luptă, am crezut de a mea datorie de a ridica un prinos de recunoștință: capacitatea, desinteresul și a idealismului acestor doi dascăli.

L. Dănușoreanu.

Marea adunare dela Hațeg

Au lăut parte 3000 de țărani veniți din toată țara Hațegului

Pentru Duminecă în 24 Noembrie 1935 a fost convocată la Hațeg adunarea comitetelor comunale din plasele Hațeg și Sarmisegheuza. — Din această adunare a comitetelor comunale însă s'a desvoltat o mare adunare politică la care au participat peste 3000 de țărani din toată țara Hațegului, vreo zece fanfare și vre-o sută de drapele și inscripții. — Deși adunarea trebuia să se țină în sala de teatru a hotelului „Mielul de Aur” a trebuit ca sala să fie evacuată fiindcă nu a mai țăcut lumea înăuntru. Astfel adunarea s'a ținut în curtea mare a hotelului care era arhiplină.

Din partea organizației centrale a partidului dela București a participat dl adv. Nicolae Penescu fost secretar general al Ministerului de Interne, iar din partea organizației județene au participat dnii: Dr. Iustin Pop primul vicepreședinte al organizației, Lazăr Dănușoreanu secretar general, Protopop Valer Paveloniu, Dr. Alex. Herlea, adv. Iosif Roman, I. Clecan, adv. Sabin Viorel, Ion Lupușiu, Ion Presecan, Niccolae Bocoș, Nic. Părvan, Ion Crăciun, I. Cădea, Iosif Lucaci D. Marian f. primar, Nic. Bută, Romul Budoiu Deleanu Irimie Necșa, Vida Dăncesc, Nic. Costesc, Iancu Lazar, Tarța Vasile, etc. iar din localitate au fost prezenti toți fruntașii între cari dnii Dr. Emil Șelariu, Dr. Leon Parasca, Dr. Ieronim Atirescu, Dr. Petru Comes, Dr. Victor Savu, Pă. Aron Mihăescu, Pă. Medrea, Pă. Marila, Pă. Petean, Dr. Oct. Cosma, Iuliu Ciuciuc, I. Negru, Dionisie Ilieșu, Dr. B. Popescu, Boju Manase, Vasiliu Ion Goli etc. etc.

Primul i-a cuvântul dl Dr. Emil Șelariu care arată că întâi se ține partea oficială a adunării de plasă și propune

că în locul Domniei sale care este membru de drept în delegația permanentă județeană în calitate de vicepreședinte, să fie delegat de Dr. Leon Parasca, mai propune ca președintele plasei Sarmisegheuza să fie ales dl Dr. Ieronim Atirescu f. prefect, și mai anunță că în delegația permanentă din partea plasei Pui a fost numit dl Dr. Victor Savu. Adunarea aclamă și aproba în unanimitate aceste propunerii.

După acea dl Dr. Șelariu propune ca adunarea să proclame de președinte al ei pe venerabilul luptător naționalist Pă. Aron Mihăescu. Adunarea îl aclamă în delungat pe pă. Aron Mihăescu care i-a cuvântul.

Cuvântarea Pă. Aron Mihăescu:

Iubiți frați, vă mulțumesc pentru cinstea ce fui faceti alegându-mă de președinte al acestei adunări. Eu vin ca prin prezența mea și glasul meu să vă arăt că în experiența vieții mele de 65 ani, încă nu știu ca poporul să fi fost atât de asuprit de Stat cu dările și sarcinile ca astăzi. Nici odată nu a fost mai desconsiderată legea ca astăzi și unde nu este lege nu poate fi dreptate. — De aceia frații să stăm cu toții uniti în jurul acestora cari și-au făcut credință din păstrarea legii, pentru asigurarea libertăților cetățenești și asigurarea dreptății. De aceia vă rog sătăi neclintiți largă partidul național-țărănesc condus din vremuri de înțeleptul nostru, președintele nostru susținător Iuliu Maniu și președintele nostru activ dl Ion Mihalache.

După pă. Mihăescu a luat cuvântul dl Dr. Emil Șelariu.

Discursul dlui Dr. Emil Șelariu

Se spune că viața e o luptă și așa este îndeosebi în viața politică, lupta e permanentă, este chiar necesară, pentru că ideile concretizate în programul unui partid politic numai prin luptă prind rădăcini adânci în sufletele oamenilor, caracterele prin luptă se oțelesc, obiectivele prin luptă se ating.

Organizația noastră județeană a hotărât să întărească flacără luptei prin înțerea mai multor adunări politice și sunt mândru că prima adunare se ține în țara Hațegului, unde am marea onoare a fi eu șeful organizației.

Dar am și bucuria de a saluta în mijlocul nostru pe iubitul nostru prieten dl Nicolae Penescu, fost secretar general la Interne, care în calitate de delegat al Centrului, chiar în numele Președintelui nostru Ion Mihalache, vă arăta motivele pentru cari a trebuit să se amâne adunarea convocată pe 14 Nov. la București.

Din parte-mi numai atâtă a-si dor să vă comunic, că adunarea dela București nu a fost contramandată, ci

liberali? Vă reamintiți că înainte de alegerile toate zidurile Hațegului erau pline cu inscripții: „vin liberalii cu crizarii.” Unde sunt crizari?

Vă spuneau Domnii liberali, că ei au cheia cu care se deschide boltă bogăților — au deschis-o? Da au deschis-o, dar nu pentru ca se scoată bogățile pentru voii, ci pentru buzunarele lor.

Și vă mai făgădui că vă scad dările — le-au scăzut? Le-au mărit și de pe acum ne-au pus în vedere că le mai măresc.

Li adevărat că nu le-au mărit de odată, ci așa pe rând, ca se nu le simțim, au făcut ca sasul cu cainele, iată că coada pe rând în toată ziua căte un pic, se nu-l doară așa tare.

Și apoi ne-au făgăduit, că ieftinesc viață, și au făcut chiar invers. Adică să fim drepti, au ieftinit cea ce vine de țărani, și au scumpit cea ce cumpără țărani.

Li o scumpete azi care ne sufoacă și pe care o produs-o neprinciperea unora și reaua voință a altora.

Dar se vedem — fraților — cum stăm cu „realizările” liberalilor. Spun că ei au făcut conversiunea. Este inexact, când ei au venit la putere, conversiunea era făcută de partidul național-țărănesc — însă nu le-au convenit legea făcută de noi și au introdus două lucruri noi, pentru a servi clientela partidului liberal și anume:

Au introdus art. 62 prin care s-a dispus ca timp de 17 ani statul să plătească Băncii Naționale anual 4500000 lei, adică apăape 8 miliarde în total.

Inainte de a închide vorbirea îmi cred de a mea datorie a vă arăta pentru ce a trebuit să ne despărțim de fostul nostru președinte.

Recunoaștem că am trecut prin grele lupte sufletești dar mai grave decepții.

Organizația noastră și în deosebi noi cei mai bătrâni, nu eram obișnuiți la atari frâmantări și în cei 30 ani, că am militat sub conducerea fostului nostru Președinte, nu am avut o singură discuție. Îl iubeam și-l ascultam, îl urmam cu o disciplină căte odată poate exagerată. Dânsul ne-a spus se iubim ideile democratice, și să ne jertfim pentru țărani, dânsul ne-a spus că ideile exteriorizate în programul partidului național-țărănesc sunt trecute prin golgota Bădăcinului și numai acestea pot ferici poporul român și în deosebi mult oropsita țărănește.

De odată însă, ca un trăsnet din senin, ni s'a cerut să rupem din inițiale noastre tot ce am iubit până eri, se părăsim un partid, pe care îl iubeam cu fanatism, un partid în care am născut și am militat o viață întreagă și în care voim să muri, se

Ce să ales din făgăduelile făcute de

(Continuare în pag. 2-a)

„dărămăm un idol” și să scuiptăm în potirul sfânt din care ne-am cumpărat politicește 3 decenii.

Deci ni se cerea imposibilul și astfel, cu durere în suflet, dar am fost săliți și despărțiti de acela care ne-a fost dascăl politic 30 ani.

Ne-am despărțit de cea ceaialaltă însă am fi fost tratați cu alte sentimente, am fost numiți „trădători”, ca se nu mai amintesc de alte invective făcute la adresa noastră. Cum? Noi suntem trădători, cari am rămas la ideologia provocată și cari am înțeles a rămâneea în partid și în timpurile grele cari am știut trece peste ori-ce considerente de prietenie sau simpati personale, numai pentru a fi credinciosi convingerilor și concepțiunilor noastre politice?

Oare nu dl Vaida a spus, că singur partidul național-țărănesc este organismul care poate asigura fericirea neamului românesc și dacă s-ar întâmpla că dânsul să părăsească partidul, nimeni nu-l urmează?

Oare nu dl Vlad a spus că atunci când se pune enesiunea se aleagă între prietini și convingeri, și-ar urma totdeauna convingerile.

Cum putem fi noi trădători atunci când nu am făcut altceva, decât am urmat sfaturile lor.

Si v'om rămânea ascultători acestor sfaturi, indiferent că aceia cari ni-leau dat, azi le reneagă.

Vom merge mai departe pe drumul suveranității naționale, al democrației, pentru că acest drum corespunde aspirațiilor naționale.

Știm că acest drum se numește drumul Bădăcinului, știm că acesta nu duce prin roze și flori, dar îl vom urma pentru că e croit de Iuliu Maniu, idoul Ardealului, pe care nici-o putere din lume nu îl va putea simula din inimi, nici foșii lui dușmani și nici foșii lui prieteni.

Cuvântarea d. adv. N. Penescu

Dl Nicolae Penescu, avocat, fost secretar general al Ministerului de Interne, aduce salutul conducerii centrale și a vechiului regat. Descrie suferințele clasei țărănești. Înainte de război în Ardeal țaranul era exploata de către grofi, iar în vechiul regat de către boieri. Nici după război soarta țaranului nu s'a îmbunătățit. Liberalii au sugrumat libertățile cetățenești. Cu ajutorul jandarmilor și a unor judecători au furat voturile. În 1928 când am venit la putere, am făcut alegeri libere, am sters cenzura și starea de asediu, am desființat prestația în natură la facerea drumurilor, ceea ce pentru vechiul regat a fost o binefacere mare. Acolo te scotea cu forță la lucru chiar când aveai de muncit ogorul. Partidul național-țărănesc a scăzut dările la jumătate. D-stră cel din județul Hunedoara din vina dlui Aurel Vlad, n'ati simțit avantajele guvernării partidului nostru, fiindcă nu se interesa de soarta d-stră.

De când sunt liberalii la putere, impozitele se incasează în mod barbar. În județul meu, în Argeș, perceptorii la un țaran i-au luat fata ducându-o la percepție și au sechestrat-o pentru impozite.

Prefuriile produselor agricole au scăzut, iar cele cumpărate de sătean din prăvălia au crescut. Este o mare nedreptate aceasta. Armonizarea prețurilor e marea problemă a partidului național-țărănesc.

Sub guvernarea liberală s'au făcut cele mai mari fraude și risipiri de bani publici.

Partidul național-țărănesc, văzând

V'om merge fără preget pe drumul acesta, pentru că e singurul care duce la fericirea neamului, la bunăstarea țaranului și la strălucirea Coroanei.

Cuvântarea dlui Dr. Ieronim Atirescu

Dl Dr. Ieronim Atirescu f. prete, luând cuvântul, mulțumește adunării pentru alegerea d-sale de președinte al plasei Sarmiseghetuza, Promite că va lupta cu aceeași insuflețire ca și în trecut, apărând interesele plasei.

Arată situația grea în care se găsește țara când peste tot liberalii conduc cu comisii interimare, bolile seceră mii de suflete la sate, fără să se ia vre-o măsură. Economia și finanțele țării sunt ruinate. Excrocherii cu terenurile petroliere, transfer și altele se înmulțesc din zi în zi. Fiscul incasează dările fără milă. Vina e lipsa de pricepere a conducerilor statului, aici ca și în 1928, fiindcă o cărmuesc fără suflet.

Cuvântarea Țăranului Bojiu Manase:

Țăranul Bojiu Manase, aduce salutul plugărimiei din Tara Hațegului. Prinț'o cuvântare frumoasă și înăltătoare arată atașamentul țărănești. Descrie mizeria în rare se găsește clasa țărănească. Prin plecarea lui Vlad s'a curățat neghina din partidul național-țărănesc. Roagă conduceră partidului ca apelul țărănei să fie adus la cunoștința M. S. Regelui.

Cuvântarea dlui Dr. Victor Savu

Dl Dr. Victor Savu avocat, fost primar al Hațegului. Arată că peste cîteva zile se împlinesc 17 ani dela Unirea Țării, visul pentru care a luptat multe generații. Vlad-Vaida sunt perduți pentru țară. Ei se asociază cu liberalii pentru a sparge partidul național-țărănesc. La Maramureș oamenii lui Vaida sprijină de autoritate au atentat la viața lui Ilie Lazăr preș. org. național-țărănești. Polițistul atentator este lăsat liber, iar Ilie Lazăr cu ceilalți șapte țărani stau în pușcărie.

Tânărul țăran Ion Vasiliu Goj într'o cuvântare plină de avânt aduce salutul organizației tineretului.

Cuvântarea d. adv. N. Penescu

dezastrul în care se găsește țara în urma guvernării liberale, a hotărât răsturnarea lui. În acest scop a convocat marea adunare pe ziua de 14 Noembrie la București. Adunarea nu s'a întîntuit. Adversarii au zvonit, că de frica guvernului, înțrcat nu ne-a dat autorizație, n'am ființat-o. Nu acesta este adevarul. Dl Gheță Tătărescu este prea mic și nefăsemnat pentru noi ca să ne speriem de d-sa. La interzicerea guvernului, dl Mihalache a dat răspunsul cuvenit. S'a întâmplat însă altceva. Dl Mihalache a fost la M. S. Regele și i-a spus: „Maieștate în țară e mare jale, Fă dreptate!“ M. S. Regele l-a rugat pe dl Mihalache să nu ființeze adunarea și i-a promis că în curând V-a face dreptate întreagă.

La această promisiune, am amânat adunarea și așteptăm să se facă dreptate, pentru țară. Dacă va întârziu, o vom face noi singuri.

Așa după cum e sărămată stâncă de valurile mării în timp de furuncă așa va fi zdobbit și regimul liberal de către valurile partidului național-țărănesc, răsăind pe urmă soarele binefăcător al libertății țărănești.

Cuvântarea dlui Dr. Alex. Herlea

Dl Dr. Herlea, directorul gazetei „Solia“, arată că partidul nostru la noi are de luptat în două direcții și anume: contra liberalilor și contra frontului d-lor Vaida și Vlad.

Mai departe arată ce i-a îndemnat pe dñii Vaida și Vlad de său îndepărtat de către dl Iuliu Maniu.

Dl Iuliu Maniu reprezintă politica spinării dreapte și-a demnității naționale și vrea să vină la putere pe ușa din față. La guvern dorește să lucreze cu mâna liberă având răspundere pentru actele ce le face.

Dl Vaida reprezintă politica lingușirii față de factorul constituțional și crede că e mai bine să vi la guvern prin ușa din dos.

Mai departe arată că de neîntemeiată este lozinca „Numerus Valachicus“.

Cuvântarea dlui protopop Valer Paveloniu

In cetatea din Hunedoara este o fântână săpată în peatră. Această fântână a fost zidită de doi prizoneri turci. Preful acestei munci de zeci de ani a fost promisiunea că vor fi eliberați din prisone. Unul a murit iar celălalt, după o muncă de 15 ani și mai bine să a eliberat.

Libertatea este elementul necesar al vieții cetățenești.

Libertatea este când nu ești impiedicat de nici o obligație în afară de lege.

Noi nu avem această libertate, că

la noi domnește bunul plac de sus până jos.

Împotriva acestor stări și împotriva obiceiurilor bunului plac nu ne vom plângă cu mâinile încrucișate, ci vom lupta. Din istorie știm că libertățile cetățenești nici nu se primesc nici nu se păstrează din mila și generozitatea celor puternici, ci se luptă și se păstrează cu luptă.

La lupta aceasta, la care vă chemă-mă partidul național-țărănesc trebuie credință și încredere. Credință în adevăr și în dreptatea programului și încredere în conducători. Aceste două mari puteri sufletești sunt punctul archimednic al acțiunii partidului nostru, pe cari rezinămădu-se și pe cari avându-le, de vreme sau mai târziu ne va duce la desăvârșita biruință a cauzei mari, care se chiamă: democrația țărănească.

După acea a mai luat cuvântul țăranul Mihai Lupu.

La sfârșitul cuvântărilor, dl Peștescu propune să se trimite telegramă d-lor: Ion Mihalache, Iuliu Maniu și Mihai Popovici. Adunarea aprobă trimiterea telegramelor.

Adunarea a luat sfârșit în sunetul fanfarelor, cari au căutat „Deșteaptă-te Române“.

Congresul economic al Ardealului

Joi în 28 Noembrie a.c. a avut loc la Cluj Congresul economic al Ardealului, la care au participat toți fruntașii vieții publice din Ardeal fără deosebire partid în frunte cu archerei ortodoxi și gr. cat. și cu Dnii Iuliu Maniu, Al. Vaida, Oct. Goga, Mihai Popovici, Stelian Popescu, Aurel Vlad,

Valer Moldovan, Petru Groza, Iuliu Moldovan, Emil Hațegan etc.

Din partea partidului nostru a luat cuvântul dl Mihai Popovici care a expus un frumos program pentru relarea economiei din Ardeal.

Din lipsă de loc vom reveni cu amânante în numărul viitor.

O scrisoare a dlui dr. Lupu

Mai mulți prieteni politici ai d-lui dr. Lupu, au vrut să-l sărbătorescă — ca și altădată — printr'un banchet dat în ziua de Sf. Nicolae.

Prietenii săi hotăriseră organizarea unui banchet la care să participe admiratorii din țară.

Aducându-i se la cunoștință acest lucru, dl dr. Lupu a răspuns prinț'o scrisoare.

Mulțumind călduros prietenilor săi, d. dr. Lupu îi roagă să renunțe la banchet, care nu poate avea loc, în aceste momente de foame și săracie.

Sunt peste zece județe în țară, în care oamenii mor de foame. Copiii flămâneni din Basarabia sunt repartizați în tot restul țării, pe unde oamenii primitorii și cu tragere de inimă le dau întreținere și ajutor.

In asemenea împrejurări, când guvernul său cu brațele încrucișate și nu lucrează decât inițiativa particulară, o sărbătoare prinț'un banchet nu poate să fie acceptată.

D. dr. Lupu, relevă nepotrivirea și în scrisoarea sa roagă pe prietenii să renunțe la banchet.

Nu socot potrivit, anul acesta — spune d. dr. Lupu — de a mi se face o asemenea sărbătoare.

lu masa, în tîhnă, cu d-voastră într-o reunire atât de numeroasă și veselă. În vreme ce mai mult de 10 județe ale țării, în cap cu județul în care m-am născut și care m'a ridicat prin lupte și sacrificii mari la locul ce l ocup în viață publică a țării, sufăr literalmente de foame în urma grozavei seccete din vara aceasta.

Renunțând la banchet, d. dr. Lupu propune prietenilor săi, alcătuirea unui comitet de ajutorare a infometărilor.

„De aceia vă rog pe d-voastră și pe toți prietenii din București și din țară, care ar dorit să participe într-un chip oarecare, la sărbătoirea mea, să trimiț sumele ce le ar fi cheltuit, în acest scop, Comitetului d-voastră, pentru ca cu aceste sume să se cumpere porumb pentru satele infometă ale jud. Fălcu și ale unui județ din Basarabia“.

Propunerea aceasta de sigur că va găsi ecou în sufletele celor ce se adresează.

Asemenea toți cel, cari serbează omastica la 6 Decembrie (Sf. Nicolae) sunt rugați să înlocuiască petrecerile obișnuite, prin această contribuție de ajutorare a infometărilor.

Liberali și nevoie stabilității

Ziarele din capitală, aduc stirea că între dl Gh. Tătărescu președintele consiliului și dl Dinu Brătianu președintele partidului liberal, a avut loc o conversație în care s'a discutat necesitatea stabilității în guvernare.

Frumoasă idee, dar grea de realizat. — Se adevărește proverbul: „Dă-mi Doamne, mintea din urmă a românilor“. Tot pentru această idee, a luptat și partidul național-țărănesc în Mai 1935, când liberalii erau pe cale să-și facă pașaportul și să plece.

D. Tătărescu când pretinde o asemenea stabilitate o poate face pentru alții, dar pentru d-sa nu, și aceasta din următoarele motive:

1. Guvernul dlui Gh. Tătărescu, de 2 ani de zile, conduce țara cu

încărcarea celor mai elementare drepturi de liberalitate cetățenească, prin stare de asediu și cenzură, asemănătoare cu întunericul nopții, în care nu poți vedea nimic. Mare contrast între denumirea partidului de „liberal“ și situația de azi.

2. A făcut o lege a conversiunii prin care se pagubește anual cu căte 450 milioane, din Budgetul Statului, băncile librale pentru că au consumat la conversiune. Ceeace a dat cu dreapta ia cu stânga.

3. Sub guvernarea dlui Tătărescu sau vândut agenților liberali pe un preț de nimic și pe sub perdea, șa numitele „Rezerve de Stat“, aveau acelaia, care-i mai presus de toate, mai presus de noi indivizi, pentru

apărarea și pe altarul căruia, când vom fi chemați trebuie să ne dăm viață.

Ar fi fost o vânzare ideală, dacă s-ar fi făcut celor mulți și lioși, care mereu cer pământ dela „Unire”, dar nu celor cari au făcut negoț cu el, nu borfașilor.

O mare datorie incumbă Partidului Național-Tărănesc care va trebui să rezolvă la lumina zilei, în consecvență cu legile și spiritul de echitate și justiție, dacă vânzarea rezervelor de stat a fost sau nu bine făcută. — Dacă s-a făcut acelora cărora li-se cunenea sau profitorilor.

4. Tot guvernării dlui Tătărescu, i-se mai atribue acea „prestărie în natură” de tristă memorie în care buna credință a tărăncului român a fost sănătățită, pentru că după ce i-să spus că muncind în natură, se achită de rămasă față de județ și comună, să ajungă acolo că datoria să se înglobeze din nou în buget, împărțindu-se pe 5 ani. — Sfrunțată și neîertată minciuna dlor libera'i.

5. Se mai laudă liberalii și cu aceea c'au plasat 8000 de favători. Ce plasare mai poate fi și aceea când ei se găsesc tot la vatrile lor? Să apoi, la ce dată se fac numiriile, la 1 Sept. sau 15 Noembrie — 1 Decembrie. Cum vor putea învățătorii dela școalele cu un singur post dar cu 7 clase să parcurgă întreaga materie. Mereu se repetă același refren „nu sunt fonduri”. Dar pentru contra manifestații sunt?

Din tot ceeace au promis liberalii în 1933, aproape nimic nu s'a făcut. Ce s'a făcut, s'a făcut acolo unde partidul are agenți de club proeminenți. S'a negat sub regimul liberal, existența spiritului de justiție și echitate. S'au zidit școale și s'au dat ajutoare comunei bogate, cele sărace, rămăndând mai departe în voia sortii. S'a alocat în bugetul fiecărei comune

câte o sumă pentru „Construcții de școli județene” pentru Prefectura să poată face școli acolo, unde-i place și nu unde necesitățile o cer. Apoi în astfel de cazuri mă lipsesc de la solidaritate socială.

Guvernare dlui Tătărescu se ține de capul bietei țării ca scaul de oaie. Mai putem asemăna această guvernare cu un baraj lăsat în albia unei ape. Cu cat barajul va fi mai mult timp menținut, torrentele apei vor crește, pentru la un moment dat să arunce și să înghită barajul, urmându-și cursul lor natural.

Asemănător barajului, este guvernul actual, opresor al țărănimii, care se confundă și identifică cu însăși nația, pe care noi o asemănam cu apa, iar furia apei e însăși nemulțumirea massei poporului, care a fost speculat de liberali, cari au promis lapte și miere. Vrem să-i vedem pe acești liberali în opoziție și să-i auzim vorbind despre: libertate individuală, libertatea presei, conversiune, vânzarea averilor statului, despre faimoasa prestărie, și multe altele, ca scutiri de impozite a uoră și incasarea până și-a cenușii din vatră a celor oropisii. — A tărancilor.

Dl Ion Mihalache, șeful nostru, le-a dat răgazul să-i facă bagajul și să-se retragă din fruntea statului în mod onorabil, amânând adunarea din 14 Noembrie, dar nu voiest, se gădesc la stabilitate după ce întreaga politică liberală a falimentat. N'au alt scop decât de-a guverna, dar prin ce mijloace nu interesează. Dacă cei de sus, fac pe surdul ar trebui ca cei de jos să-i informeze că țărănește nu mai poate, e sătul de îngălușirea lor, de fiscalitatea lor excesivă, de tot ce ei au făgăduit și că în loc de stabilitate, retragere iminentă, dacă vor să mai ajungă odată acolo unde sunt astăzi.

Inv. Peica Andronic.

Simion, David Traian și Mihael Iosif, din Almașul Mare; Ursu Vasile, Bora Clement, Bonca Petru, Nicula Vasile, și alii fruntași minieri.

In vederea discuțiilor cari vor avea loc la Ministerul de Industrie cu ocazia discutării proiectului de lege s'au ales 6 delegați cari vor avea să susțină interesele minierilor din Munții Apuseni.

In ce privește persoanele ele sunt: Ion Micu pentru Abrud, dr. Simion Henzel pentru Roșia, Octavian Macavei pentru Bucium, ing. Păcuraru și Vasile Meteșan pentru Zlatna. Preot Romulus Scroboț pentru Almașul Mare și Ion Toderaș pentru regiunea Brad.

Cei 2000 de moți au hotărât între altele reparația Gazetii „Tulnicul Moților”, la Cluj, iar ministerul de inter-

ne de comun acord cu Comisariatul Moților, să înființeze un serviciu special cu buget corespunzător ca să se poată veni efectiv în ajutorarea populației.

La sfârșit s'a votat o moțiune prin care se cere:

1. Să se modifice proiectul actual de lege al minelor, conform intereseelor vitale ale Moților băstinași, proprietari de mine.

2. Să se mențină în întregime regulamentul pentru art. 264 din legea minelor.

3. Să se traducă în fapt mesajul Duca, trimis Moților prin Frăția de Cruce precum și integrala hotărâre salvatoare luată de actualul guvern.

Consiliul de miniștri ținut la 4 Mai la Huedin și Câmpeni.

RAPORT

Asupra activității de 15 ani ai Societății Academice a Studenților Hunedoreni — Cluj.

Serbarea unui deceniu și jumătate de existență, ne impune a ne opri o clipă în cugetul nostru clar, ca din mobilul realizărilor trecute ale Societății Academice a Studenților Universitari Hunedoreni din Cluj, să jucușcăm necesitatea existențe în viitor a acestei Societăți.

După potolirea furtunii, în urma căreia, România a fost așezată în hotările ei firești, atunci când legea de viețuire a neamului nostru impunea mai mult ca ori când, ideia consolidării noastre naționale și difuzarea culturii Românești, departe în bezna neștiinței dela sate — să înființează la Cluj în 24 Februarie 1921, primul cerc studențesc: „Cercul național cultural al Studenților Hunedoreni”, azi „Societatea Academică a Studenților Universitari Hunedoreni”.

Primii pioni ai acestei chemări sunt copiii tărancilor Români ai județului Hunedoara, plecați de pe meleagurile, unde răsună încă, parcă mai jâlnic doina lui Horea, tunul lui Lancu și a lui Popa Balint, de pe meleagurile unde a văzut lumina zilei Aurel Vlaicu care la Aspern a întuit progresul apusului, și unde zace Amos Frâncu, stavila de pe Feleac.

Timpul s'a scurs fără să băgăm de seamă și 15 ani ne despărțește întreaga acestei Societăți. În întreg acest răstimp, 17 comitete s'au perindat la conducerea ei: primul comitet era următorul: Președinte, Romul Frisch; vice-președinte, Victor Șuia; secretar general, Emil Pascu; Secretar de ședință plenară, Valeriu Suciu; casier, Aurel Răduțu. Acest comitet la 16 Aprilie 1921, fixează în art. 2 al Statutelor, scopul Societății astfel: „Răspândirea culturii și dezvoltarea conștiinței naționale în popor, și stabilirea unei legături cât mai strânse între diferențele clase sociale ale națiunii”. Președintii următori: Dnii Emil Pascu, Zeni Draia, Coriolan Aslau, Septimiu Roșu, Ioan Seraciu, Traian Mihailă, Ioan Șerban Basarab, Alexandru Herlea, Petre Petrinca, Datca Cornel, Virgil Armeanu, Crișan Victor și iar Virgil Armeanu, au depus eforturi maxime, pentru realizarea an de an, a programului fixat la 1921 și pentru încheierea de strânsă legătură între toți studenții județului, prin asociația generală a Studenților Hunedoreni.

Două domenii principale se desprind în activitatea celor 15 ani: domeniul cultural și cel național.

Activitatea culturală este așezată pe primul plan al preocupărilor noastre. Încă în vara anului înființării, la 6 August 1921, la Congresul General Studențesc din Deva — prima manifestație publică a cercului nostru — se stigmatizează prin recitarea entuziasă a secretarului general Victor Șuia, totul ce se așteaptă dela studenți:

Dăi lumina, dăi morală
Dăi cuvântul strămoșesc
Arătați calea cea bună
La tot neamul Românesc.

Anii următori sunt din ce în ce mai fructuoși. O zi de înviorare sufletească a fost prima descindere, a Studenților Hunedoreni, în mijlocul poporului dornic de a primi tot ce e bun și sublim dormic de a și cunoaște trecutul glorios, însemnat cu mult sânge în cartea vesnicie.

Primele nouă conferințe cu material istoric și medical se țin în anii 1925 în comunele: Pischinți, Șibot, Orăștioara și Sântohalm. Mărturia acestor zile e scrisoarea unui preot, în care spune: „Sămânța aruncată Vă asigur, a căzut în pământ bun, și va răsări în curând, pentru preamărirea lui Dumnezeu și mulțumirea sufletească a semănătorilor.

Sub președinția dlui Septimiu Roșu în vara anului 1927, cu concursul cercului Studenților Universitari Hunedoreni, București, și al „Astrei”, se țin cca. o sută conferințe din toate domeniile. În anul 1928 sub președinția Traian Mihailă să țin deasemenea patru adunări populare în Banopotoc, Chimbindia Lăpușul-de-sus, și Petreni, în care se țin deasemenei 6 conferințe. Se țin conferințe izolate, 5 sub președinția dlui Petrinca și Armean, iar în anul 1934 se țin 6 sezoane culturale și 13 conferințe, din domeniul economic, medical, și mai ales istoric, în satele din jurul Sarmisegetuzei, președinte fiind dl Victor Crișan.

Domeniul cultural, cuprinde și activitatea artistică a societății, unde timp de 8 ani am avut un distins și neobosit instructor și colaborator, pe Dl Vintilă Rădulescu Regisorul Teatrului Național, Cluj, și membru de onoare al Societății noastre. În Decembrie 1928 Studențimea Hunedoreană, pășește pentru prima oară pe scena județului, reprezentând piesa „Cinematograful”, în orașul Deva, — președinte fiind dl Ioan Șerban Basarab; în Decembrie 1929, piesa „Cârcelii”, în Deva sub președinția dlui Alexandru Herlea. În anul 1933 se întreprinde turneu cu revista „Hai Noroc Hunedoara”, cu 11 reprezentații în localitățile: Deva, Brad, Gura-Barza, Hunedoara, Simeria, Orăștie, Geoagiu, Petroșani, Lupeni, Lona și Hațeg; în anul 1934 turneu cu piesa „Unchiul din provincie” cu 10 reprezentații în localitățile: Deva, Brad, Simeria, Hunedoara, Geoagiu, Lupeni, Lona, Petroșani, Hațeg și Ilia; iar în anul 1935 turneu cu revista: „Hunedoara Jubilează”, cu 12 reprezentații în localitățile: Deva, Brad, Gura-Barza, Ilia, Simeria, Hunedoara, Geoagiu, Orăștie, Calan, Hațeg, Lupeni, Lona și Petroșani, toate bucurându-se de rezultat moral și material mulțumitor. Activitatea culturală ar fi incompletă, dacă Societatea noastră n'ar fi lăsat în sătele și cătunele județului, cărți la care părinții noștri să-și încălzească sufletele în timp de iarnă, și să guste cu multă bucurie din adevărul slovelor.

Interventia d-lui Ion Mihalache

în parlament pentru ajutorarea populației din Basarabia

In parlament s'a adus în discuție chestiunea ajutorării populației din Basarabia, care din cauza secerii a rămas fără bucate, încât o mare foame bănuie peste tot.

La aceasta discuție, dl Ion Mihalache președintele partidului național-tărănesc a luat cuvântul, criticând măsurile ce le ia guvernul pentru ajutorarea infometășilor, să-l săptăna de la următoarele:

„Domnule ministru, este adevărat că statul trece prin mari greutăți și este adevărat că nu se găsesc cu ușurință mijloace bănești.

Dar când în 2 ani numai la ordinea publică s'au cheltuit peste 270 milioane, când în ultimul an, dela Aprilie începând, s'au cheltuit de la ordinea publică peste 80 milioane, apoi domnule ministru, cum puteți să spună că într-o problemă de stat, cum este foamea din Basarabia, statul nu poa-

te contribui decât cu picături și restul să-l lase în seama inițiativelor particulare?

Lipsește autoritatea acestui guvern. Statul trebuie să se prezinte cu o soluție națională.

Ce vor zice dușmanii țării?

Gândiți-vă să rog la efectele în adevăr de ordin național! Ar fi de ajuns ca dușmanii țării noastre să reproducă cele ce se publică în presa noastră, pentru a se lăsa impresia că statul român este incapabil să soluționeze o problemă, ca aceea a infometășilor din sudul Basarabiei. Nu cu expediente, nu cu etalarea în coloanele presei.

Venii cu soluția serioasă de stat; cum găsiți bani pentru altele, găsiți bani și pentru infometășii din Basarabia.

Moții mineri din Munții Apuseni

cer modificarea actualului proiect al Legii Minelor

„Frăția de Cruce” străvechi așezământ moțesc din munții Apuseni a convocat la Abrud o adunare a minierilor din regiunea Roșia Montană, Corna, Bucium, Zlatna, Almașul Mare și Brad, pentru a discuta proiectul de modificare a legii minelor.

Au participat peste 2000 de mineri băstinași.

Constituirea a fost prezidată de dl Micu, directorul școlii normale din Abrud, asistat de dl dr. Virgil Sortan, secretarul Comisariatului Moților, cu sediul la Cluj.

Din asistență am remarcat pe dnii: preoți Scroboț din Almașul Mare,

David din Cărpinaș, Popescu din Roșia și Trifu din Almașul Mic, apoi dnii ingineri Păcuraru și Popa din Zlatna, notar Meteșanu, dr. Henzel din Roșia Montană, primarii Vasincă, Prada Panfil și proprietari de mine Octavian Macavei, Simion Jurca, Danciu Dumitru, Danciu Ion, Cioara Gheorghe, Moise Costină din Bucium, apoi Sturza Petru, Silviu Roman, Ion Anca, Basil Almășan, Alexandru Almășan, Mladin Gheorghe, Mladin Dionisie, Trifu Ion și Popa Ion din Abrud; din Roșia dnii Ivașcan Adrian, Foltin Tomuș, Gruber Francisc, Gruber Andrei, și Ciura Gheorghe, din Corna, Dandea

In repetate rânduri Societatea noastră intervine pentru a primi cărți și cumpără însăși din rezultatele sale materiale.

Prima bibliotecă populară, se depune prin seceretarul general Septimiu Roșiu în anul 1924 în frunța comună Binținți, azi Anrel Vlaieu, cu prilegiul comemorării marelui inventator român. În anul 1925, se cumpără 750 cărți, cari se împart în patru comune: Pișchinți, Șibot, Orăștioara, și Sântohalm. Sub președinția lui Septimiu Roșiu, în anul 1926 se cumpără 298 cărți ce se depun în două sate; Bretea și Nevoiești, iar în vara aceluiși an, cu același ajutor al Studenților din București și al "Astrei", să depun din nou 33 de biblioteci populare, în diferite sate ale județului.

In anii următori fondurile fiind epuizate și intervențiile inoperante, să sisteză depunerea de biblioteci populare până în anul 1934 când se depun din nou 7 biblioteci populare în comunele: Sătmărie-de-Piatră, Nevoiești, Mărtinești, Sânt Andrei, Toplița, Boholt și Sarmizegetusa, în cadrul unor șezători culturale, sub președinția lui Victor Crișan. Tot acum se formează o bibliotecă centrală a societății, din 162 de volume. În anul 1935 se mai depun încă 4 biblioteci în comunele: Șibot, Lupeni, Turdaș, Ceru Băcăinți și Belea, având la dispoziție încă o bibliotecă.

Onorată adunare în rezumat, activitatea culturală a Societății Studenților Hunedoreni pe 15 ani de existență este următoarea:

1. S-au ținut 140 de șezători și congrese culturale.
2. S-au ținut 36 reprezentări artistice
3. S-au ținut 16 serate dansante.
4. și s-au depus 52 biblioteci populare.

Pe lângă aceasta Societatea mai dispune încă de o bibliotecă populară, pentru a o depune în unul din satele județului și posedând totodată o bibliotecă centrală pentru uzul membrilor.

Aactivitatea națională a Societății cuprinde un cadru destul de larg. Înă din vara anului înființării, cercul organizează un congres în orașul Deva, la care participă, pe lângă studenții Clujeni, cei din București și Tânărul

entuziasat Ioan I. Moșa, student în drept la Paris. Atmosferă de aci e pe cât de înălțătoare pe atât de sinceră, iar manifestarea pentru tot ce e românesc tradează cărejenia conștiinții lor.

Anii mișcărilor studențești călesc dreptatea cauzei naționale studențești. În anul 1930 cu ocazia jubileului de 10 ani de activitate, președintele Alexandru Herlea, ridică problema lui "Numerus Clausus în Universitate", documentând-o publicului ce privea neîncrăzător la mișcările studențești, iar în anul 1931 președintele Petre Petrina, aduce în lumină chestiunea antirevisionistă, prin traducerile și publicațiile făcute în diferitele ziară, apoi culese în broșura sa, Problema antirevisionistă. — Demne sunt de amintit manifestațiile repetitive, făcute sub președinția lui Atmean cu ocazia adunării antirevisioniste din 1 Decembrie 1932 în Deva și 2 Decembrie 1934 în Orăștie, unde repetăm jurământul de a apăra cu puterea graiului și a condeiului în timp de pace și cu arma în timp de război, hotărârea inapelabilă a istoriei, de a nu se atinge nimenei de granițele țării noastre dragi. Deasemeni nu uită a aminti munca obosităoare, depinsă de Studenții Hunedoreni în 1934, la Sarmizagetașa, precum și dorul de a desvălu, ceiace părintii noștri trebuiau să ascundă: dragoste de neam. Rege și Tară, cu orice prileji de înălțare sufletească.

Făcând bilanțul alor 15 ani de activitate, constatăm cu multă ușurință, că această Societate își merită dreptul la viață, după realizările ce le-a efectuat. Ca un fir roșu este tras prin activitatea tuturor comitetelor, cari s-au perindat la conducerea Societății noastre, dorul de muncă, fără preget, pentru binele, cultivarea și menținerea treză a sentimentului național al acestui viteaz popor.

Scopul bine definit încă de vrednicii ei înființatori, au căutat să-l ducă la înăplinire toți acei cari s-au perindat la conducerea acestei Societăți, în limita posibilităților. În al 15-lea an de activitate, ii doresc scumpe noastre Societăți: Vivat, crescat, floreat!

Cluj, la 10 Noiembrie 1935.

Secretar general
Octavian Păcuraru.

Reducere de 50% pe C.F.R. Intre 30 Nov. și 9 Dec. Regia căilor ferate a luat următoarea decizie: "Incepând dela 30 Noemvrie și până la 9 Decembrie ora 24 se acordă o reducere generală de 50 la sută din taxele tarifare integrale pentru toți călătorii din țară. În acest interval călătoria se va face în baza unei jumătăți de bilet în raport cu cei care percep și costul integral al căchetelor."

Dă vacă de lapte În fiecare zi căte cinci zeci grame untură de pește curată (luată dela farmacie). Laptele dela o astfel de vacă vindecă oasele moi (rahitismul), apoi întărește pe cei bolnavi. Untul dela o asemenea vacă e mai bun decât dela alte vaci.

Să nu vă temeți, că laptele nu și schimbă nici gustul, nici mîrosul nici culoarea.

Delegatul judecăt. mixte Hunedoara.

Nr. 3309/1935.

Publicațiune de licitație

Delegatul judecătoriei mixte Hunedoara aduce la cunoștință generală, că în baza deciziunii Nr. 2010/1933 s'a efectuat execuție silită și în baza deciziunii Nr. 3309/1935 în cauza execuțională a urmăritorului Dr. George Dănilă dom. Hunedoara contra urmăritului, dom. în comuna Nădășlia super. pentru 2045 lei cap. și acc. fixeză termen de licitație publică pe ziua de: 5 Decembrie 1935 ora 15 în comuna Nădășlia superioară, când se vor vinde în favorul urmăritorului și în baza legii a urmărișilor alăturați mobilele: Doi boi pistriji evaluati la 10.000 lei, celui care oferă un preț mai urcat pe lângă plata în numerar făcută imediat.

In caz necesar mobilele se vor vinde și sub prețul de stri-gare,

Hunedoara, la 23 Nov. 1935.

Delegat judecătoreșc
Indiscifrabil

Delegatul judecăt. mixte Hunedoara.
Nr. 3313/1935.

Publicațiune de licitație

Delegatul judecătoriei mixte Hunedoara aduce la cunoștință generală, că în baza decisiunii Nr. 2211/1932 s'a efectuat execuție silită și în baza deciziunii Nr. 3313/1935 în cauza execuțională a urmăritorului Dr. George Dănilă dom. Hunedoara, contra urmăritului, dom. în Nădășlia-inferioară, pentru 1475 lei cap. și acc. fixeză termen de licitație publică pe ziua de: 4 Decembrie 1935 ora 15 în comuna Nădășlia-inf. când se vor vinde în favorul urmăritorului și în baza legii a urmărișilor alăturați, mobilele: 1 (una) vacă pistriji evaluată la 4000 lei, celui care oferă un preț mai urcat, pe lângă plata în numerar făcută imediat.

In caz necesar mobilele se vor vinde și sub prețul de stri-gare.

Hunedoara, la 23 Nov. 1935.

Delegat judecătoreșc
Indiscifrabil

Delegatul judecătoriei mixte Orăștie.
Nr. G. II. 3713/1935-3

Publicație de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoreșc prin aceasta publică că în baza deciziunii No. G. 214 și 2515—1935 a judecătoriei Orăștie în favorul reclamantului Sandor Imre și Kuales Albert și fiul repr. prin advocatul Dr. Gheorghe Voian din Orăștie și Dr. Ovidiu Micu din Făgăraș pentru încasarea creanței de 5500 plus 4241 Lei și acc. se fixeză termen de licitație pe ziua de:

18 Decembrie 1935, orele 16 p. m. la fața locului în Orăștie, Câmpul Țiganilor Nr. 70, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: Un automobil marca Citeroen cu No. DV. 127 în valoare de 6000 lei.

In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Orăștie, la 18 Nov. 1935.

Delegat judecătoreșc
Flaviu Popa

De vânzare

În comuna Mărtinești

Un sănaș de 785 st. p. și drept de păsune ce reprezintă o suprafață de 2 jug. 33 st. p. se vând din mâna liberă cu preț foarte convenabil.

Informații la redacția gazetei "Solia".

Abonați, cetați și faceți reclamă numai în
"S O L I A"
cea mai serioasă și cea mai răspândită gazetă din județul Hunedoara

Ș T I R I

Pentru cetitori și abonați. Îi rugăm pe toți aceia cari nu doresc să aboneze foaia noastră **să ne-o restituie imediat**, — căci altcum îi considerăm abonați și o să le prețindem plata abonamentului. Si în afară de aceasta nu-i cinsti să citească gazeta folosindu-se de paguba noastră întrucât ea se tine cu mari sacrificii materiale, costând multe parale tipăritul, hârtia, spesele de postă etc. — și nu credem că aşteaptă nimeni să i-se trimítă foaia fără să-și achite abonamentul.

Comunicat oficial. dela Societatea Academică a Studenților Hunedoreni — Cluj. Subsemnatul luând oficial act despre articolele rău intenționate, publicate în ziarele: „Zaran-

dul“, „Inainte“ și „Vestea“, cu ocazia reprezentării revistei „Hunedoara Jubilează“, în luna Iulie a. c. — Expressăm indignarea adunării generale a studenților Hunedorei, cari înțeleg prin mijloacele de cari dispun să execute pe lângă un program artistic o operă de propagandă culturală din beneficiul acestui turneu, — ceeace s'a făcut, după cum reiese din raportul de 15 ani de activitate, mai mult decât din partea ori cărei alte societăți culturale din județul nostru.

Acesta e ultimul cuvânt al nostru, dorind mai multă înțelegere, mai puțină rea voință și colaborarea tuturor ce stau departe de gândurile Societății noastre în cadrul ei bine încheiat.

Președinte. Secretar general,
ss. V Armeanu ss. Oct. Păcuraru
Cluj, la 20 Noiembrie 1935.

Hunedoara, la 23 Nov. 1935.
Delegat judecătoreșc
Indiscifrabil